

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

תמ"ש 66212-05-19

בפני כבוד השופטת אפרת שהם דליות

תובעים

1. פלוני
2. פלונית
- ע"י ב"כ עוה"ד משה אניג'ר

נגד

נתבעים

1. אלמונית
- ע"י ב"כ עוה"ד דן מלכיאלי ואח'
2. אלמוני- בעצמו

פסק דין

לפני תביעה כספית ע"ס 270,000 ₪, אשר הגישו התובעים - הורי הנתבע 2, כנגד בנם וכנגד גרושתו – הנתבעת 1.

רקע עובדתי ודיוני

1. התובעים הינם הורים לארבעה ילדים, ביניהם נתבע 2 (להלן: "הנתבע").
2. הנתבעים בני זוג לשעבר, נישאו בשנת *** והתגרשו בשנת ***. הנתבעים ערכו ביניהם הסכם גירושין שקיבל תוקף של פס"ד ביום ***. בס' 25 להסכם צוין כי "הצדדים לא הצליחו להגיע להסכמות ביחס לעניין חוב ההלוואות הנטען כלפי הורי הבעל ועניין זה נותר פתוח וכל צד שומר על טענותיו".
3. התובענה הוגשה במקור כנגד הנתבעת 1 בלבד (להלן: "הנתבעת"). בהחלטת מיום 14.11.19 התרתי לבקשת התובעים הגשת כתב תביעה מתוקן על דרך צירוף הנתבע 2 (להלן: "הנתבע") ועדכון סכום התביעה. כתב תביעה מתוקן הוגש ביום 3.12.19.
4. לטענת התובעים המפורטת בכתב התביעה המתוקן הם הלוי לנתבעים במהלך השנים סך מצטבר של 340,000 ₪ מתוכם הושבו להם 70,000 ₪ בלבד כמפורט להלן:

ביום 31.5.2012 העבירו התובעים לנתבעים סך של 90,000 וביום 4.7.2012 סך נוסף של 30,000 ₪ לצורך רכישת דירת מגורים בעיר ***.

ביום 19.5.2017 הועבר לנתבעים סך של 220,000 ₪ לצורך רכישת בית מגורים ביישוב *** וחלף דירת המגורים ב- ***.

המדובר בנכסים שנרשמו על שם הנתבעים בחלקים שווים.

אין מחלוקת באשר לעצם העברת הכספים לידי הנתבעים. כמו כן אין מחלוקת כי ביום 9.7.17 הנתבעים החזירו לתובעים סך של 70,000 ₪ שמקורו בתשלום האחרון שהתקבל בגין מכירת הדירה ב *** (ר' נספח יא' לתצהיר עדות ראשית של הנתבעת).

5. ודוק, בעוד הנתבע אישר גרסת התובעים כי הסכומים האמורים ניתנו כהלוואה ואף ניתן לבקשתו ביום 2.8.20 פסק דין המחייב אותו בתשלום מחצית הסכום (135,000 ₪) על פי הסדר תשלומים מוסכם, טוענת הנתבעת כי המדובר בכספים שניתנו במתנה ואין לה כל חובה שבדין להשיבם לתובעים.

יודגש, כי פס"ד חלקי זה, אשר ניתן בהסכמת הצדדים לו, אינו מהווה קביעה עובדתית כלשהי בשאלה האם הכספים ניתנו כמתנה או כהלוואה לנתבעים, ואינו מחייב את הנתבעת.

לאור פסה"ד מיום 2.8.20, תידון להלן תביעת התובעים כנגד הנתבעת בלבד.

6. דיונים לשמיעת ראיות התקיימו ביום 14.9.2020 וביום 4.11.2020. בפרשת התביעה נשמעו עדויות התובעים וכן ילדיהם (לרבות הנתבע), חתנם וכן חבר של הנתבע. בפרשת ההגנה העידו הנתבעת ואחותה.

7. משהוגש אחרון הסיכומים בשלה העת לתן פסק דין בתובענה.

טענות התובעים בתמצית

8. התובעים נהגו לאורך השנים לתן הלוואות לילדיהם ובני זוגם בתנאים נוחים, כאשר היה ברור ומוסכם כי הכספים יוחזרו לתובעים וזאת מבלי לנקוב במועד ספציפי וכל עוד התובעים אינם זקוקים לכסף. התובעים נוהגים לבצע רישום פנימי לתזכורת בלבד.

9. הנתבעים קיבלו מהתובעים שתי הלוואות לרכישת דירתם הראשונה ב*** בסך של 120,000 ₪ תוך שהם נוטלים הלוואה בעצמם מבנק פועלים בסך 180,000 ₪ מחציתה נתנו לתובעים ומחציתה לבתם ***, בהמשך העבירו 30,000 נוספים. כספים אלו הופקדו בחשבונם של בני הזוג בהעברה בנקאית.

10. בסוף שנת 2016, הנתבעים פנו אל התובעים בבקשה למתן הלוואה נוספת לצורך שדרוג דירת המגורים לבית פרטי ביישוב ***. בתחילה הובטחה לנתבעים הלוואה בסך של 110,000 ₪, ולאחר מכן צלח בידי התובעים להעביר להם סכום כפול (220,000 ₪) על מנת לסייע להם להקטין היקף הלוואת המשכנתא מהבנק.

11. נוהג זה בין התובעים לבני משפחתם הינו ידוע ושאר ילדי הצדדים החזירו את ההלוואות כמקובל במשפחה למעט במקרה דנן.

12. הנתבעת ידעה והכירה היטב לאורך כל שנות נישואיה לנתבע את סכומי ההלוואות שניתנו להם וידעה כי המדובר בהלוואות. עם פרוץ המשבר ביחסי הנתבעים, פנו התובעים בבקשה להשיב ההלוואות אלא שהנתבעת בחוסר תם לב החלה מכחישה דבר קיומן.

13. הנתבעים לא הוחתמו על מסמך למתן כל אחת מההלוואות מתוך אמון הדדי ובשל יחסי המשפחה. חרף העדר מסמך כתוב הרי שנכרת הסכם חוקי ותקף לכל דבר לפיו על הנתבעים להשיב לתובעים ההלוואות שניתנו להם לצורך רכישת הנכסים כמפורט בתנאים נוחים ובמועד שיהיה ביכולתם להשיב את ההלוואה. בנוסף יש להשיב את הכספים גם מכוח עשיית עושר ושלא במשפט.

טענות הנתבעת בתמצית

14. מדובר בתביעת סרק המסתמכת על רישומים שנעשו בדיעבד ואשר באה לעולם אגב הליך הגירושין בין הנתבעים.

15. למעט הלוואה אחת שהוחזרה לתובעים, לא הלוו הצדדים לנתבעים כספים. הכספים שהועברו לנתבעים הועברו במתנה על מנת לעזור לבנם וכלתם.

16. הכספים שהתובעים נתנו לילדיהם, כמו גם לנתבע, ניתנו ללא כל תנאי או דרישה להחזר. התובעים היו נדיבים לילדיהם כל העת. מעולם לא באה דרישה ממי מהתובעים להחזיר כספים כלשהם לתובעים.

17. בניגוד לטענת התובעים לפיה הנתבעת הפעילה לחצים על מנת לעבור ליישוב ***, ההפך הוא הנכון. התובעים המתגוררים ביישוב *** חפצו במעבר הנתבעים למגורים בסמוך אליהם בבית עם גינה. על מנת לשכנע אותם לעשות את המהלך אשר היה מעבר ליכולתם של הנתבעים, הבטיחו להם התובעים שיסייעו להם כספית לצורך רכישת הבית.

18. ביום 19.5.17 העבירו התובעים לחשבונם של הנתבעים סך של 220,000 ₪ כאשר הוסכם כי סך של 70,000 ₪ יוחזר לתובעים מיתרת הכספים שיקבלו הנתבעים מרוכשי דירתם ב-***. הסך של 70,000 הינו הסכום היחיד שניתן כהלוואה אי פעם לנתבעים.

19. הרישומים שצרפו לכתב התביעה נערכו בדיעבד כך הסכם ההלוואה שצורף לתביעה המסדיר תשלום ההלוואות הנטענות בין התובעים לבנם הנתבע הינו הסכם למראית עין שנחתם לאחר הגשת כתב התביעה המקורי בתיק.

20. הוכח כי לאורך השנים עמדו לרשות הנתבעים יתרות זכות גבוהות בחשבון הבנק ואלה הופקדו בפקדון או שנרכש בהם מט"ח ולא הועברו לנתבעים כדי ללמד כי לא מדובר בהלוואות .

21. בנוסף ועל אף הטענה כי הנתבעים חבו לתובעים סכומי כסף בלתי מבוטלים, נלמד כי האחרונים העבירו לנתבעים מעת לעת סכומי כסף כמתנות. כך למשל ביום 1.9.13 קיבלו הנתבעים מהתובעים ללא סיבה שיק על סך של 5000 ₪ , ביום 30.6.14 העביר התובע 1 לנתבעים סך של 10,000 ₪, ביום 10.1.16 העביר התובע 1 סך של 5000 ₪ לנתבעים וביום 21.8.17 5000 ₪ נוספים.

דיון והכרעה

22. מן המפורסמות כי מקום בו תובע טוען שהלווה כספים לנתבע , נטל ההוכחה רובץ לפתחו. ואולם כאשר הנתבע מודה שקיבל את הכספים, אך טוען כי ניתנו הכספים במתנה כטענת מגן, אזי הנטל עובר לכתפי הנתבע. (רע"א 8068/16 קטן נ' כהן [פורסם בנבו]).

לכלל זה חריג, והוא "חזקת המתנה". כאשר הועברו כספים במערכת יחסים של תובע ונתבע המאופיינת בדאגת התובע לצרכיו של הנתבע, למשל יחסי הורים וילדים ובני זוגם, מתקיימת חזקה כי הכספים הועברו במתנה. הנטל לסתור חזקה זו ולהוכיח כי המדובר בהלוואה מוטל על כתפי התובע.

על פי הפסיקה, על דרך הכלל יש לסווג כספים שנותנים הורים לילדיהם ובני זוגם לשם רכישת דירה ככספי מתנה אלא אם כן הרימו ההורים את נטל הראייה והוכיחו כי המדובר בהלוואה. יש לבחון טיב מערכת היחסים בין ההורים לבני הזוג על מנת לאבחן האם מדובר בכספים שניתנו כמתנה או הלוואה (ר' למשל תמ"ש 7630/06 י.פ. נ' ר.פ.ה (פורסם במאגרים האלקטרוניים, 11.12.06).

23. המסכת העובדתית באשר לטיב היחסים שבין התובעים לבנם וכלתם כפי שנפרסה לפני מלמדת כי התקיימה מערכת יחסים קרובה של דאגה אשר כללה מתן מתנות וסיוע, עזרה בטיפול בילדיהם הקטינים, מעורבות בקבלת החלטות בעניינים כלכליים ומעורבות בחיי היום יום המובילים להנחה בסיסית כי התובעים נהגו לתמוך בנתבעים וחפצו בהצלחתם. הכספים שהועברו, ניתנו לנתבעים יחד בעוד אלה מקיימים חיי שיתוף בניהם כאשר הנכסים שלטובת רכישתם הועברו הכספים נרשמו על שם הנתבעים בחלקים שווים. התובעים כמו גם הנתבעת מאשרים כי שררו בניהם יחסי קרבה ואמון הדדי כשל הורים

לבתם (ר') למשל דברי התובעת פר' 10.9.21 ש' 9 וכן דברי הנתבעת שם בשורה 18-19, וכן עדות נתבעת מיום 4.11.20 עמ' 68 ש' 17-18 "הקשר עם*** היה יותר מאמא שלי קשר קרוב מאוד".

נמצא, אפוא, כי נסיבותיו של סכסוך זה מקימות את חזקת המתנה; משכך חל היפוך הנטל; כספים שהועברו ע"י התובעים, הורי הנתבע, לנתבעים הם בגדר כספי מתנה ועל הטוען אחרת להרים את הנטל ולהוכיח, כי הלוואה הם.

האם נסתרה חזקת המתנה?

24. כאמור עסקינן בהעברות כספים שניתנו בשני מועדים על ציר הזמן- בשנת 2012 סך 120,000 ₪ (להלן: "העברה ראשונה") ובשנת 2017 סך 220,000 ₪ (להלן: "העברה שנייה").
כפי שיבואר להלן באתי לכלל מסקנה כי התובעים עמדו בנטל הרוכץ לפתחם אך ביחס להעברה השנייה בעוד כשלו מלהרים הנטל ביחס להעברה הראשונה.

להלן יפורטו טעמיי.

העברה ראשונה:

25. אין מחלוקת כי לא נכרת הסכם כתוב בין הצדדים עובר למתן הכספים לצורך רכישת הדירה ב-***.

26. כבר נקבע כי "החזקה החלה לגבי מתן הלוואה בין קרובים במעגל הקירבה הראשוני אינה מקימה אמנם "דרישת כתב", אך היא יוצרת חובת הוכחה מוגברת, ועל התובע לעמוד הן בדרישה של: "המוציא מחברו עליו הראיה", והן בנטל לשכנע כי חרף יחסי הקרבה הראשוניים בינו לבין המקבל, אין מדובר במתנה שהוענקה אלא בהלוואה שיש להשיבה" (תמ"ש 007630/06 י.פ. נ' ר.פ.ה עמ' 13 לפסה"ד).

27. התובעים לא עמדו בחובת ההוכחה המוגברת החלה עליהם.
בבחינת מאזן ההסתברות, התובעים לא הטו הכף לעבר גרסתם ולמעשה לא הוצגו ראיות אשר יש בהן ללמדני כי הובא לידיעת הנתבעת והוסכם עליה כי עסקינן בהלוואה אשר תידרש להשיב.

28. כאמור, העברה הראשונה בוצעה במהלך החודשים מאי ויולי 2012 אגב רכישת נכס ראשון למגורים ועל מנת להבטיח את עתידם של הנתבעים.

29. ממערכת היחסים בין הצדדים, כפי שהתבררה בתיק, וככל שעסקינן בהעברה הראשונה עולה כי עד לסכסוך בין הנתבעים לא היה כל סממן אובייקטיבי חיצוני שמדובר בהלוואה.

לא התקיים שיח ישיר בעניין זה עם הנתבעת, לא הובהרו תנאי ההלוואה, לא היה מועד להחזרה, לא היו מועדי השבה או תנאים אחרים להחזר. התובעת העידה כי לא הייתה לה מעורבות בעניין זה- **"לא יודעת אם העבירו ישירות לבנק או לקונים.."** וכן **"ידעתי שהם עוזרים אבל לא ידעתי את הסכום.."** (פר' 4.11.20 עמ' 67 ש' 19-18). עדות זו לא נסתרה.

30. מנגד הוכח, כי לאורך השנים מיום מתן הכספים ועד רכישת הנכס השני בישוב *** עמדו לטובת הנתבעים כספים לא מבוטלים מהם יכלו להחזיר הסכום האמור בין בתשלום אחד ובין לשיעורין ולא עשו כן.

נכון לחודש נובמבר 2012 היה בחשבונם של הנתבעים סך של 40,000 ₪ אשר הועברו לפיקדון. (נספח א' לכתב ההגנה). בסוף חודש פברואר 2013 בחשבונם של הנתבעים הייתה יתרת זכות נוספת של 40,097 ₪ (נספח ב' לכתב ההגנה). בחודש יוני 2013 יתרת חשבונם של הנתבעים עמדה על סך של 71,300 ₪ וזאת בנוסף לפיקדון בסך של 40,000 ₪ שהופקד בחודש פברואר 2013 (נספח ג-1 לכתב ההגנה). בחודש ספטמבר 2013 יתרת הזכות בחשבון הנתבעים עמדה על 119,000 ₪, כאשר נרכש על ידם מטבע חוץ בסך של 97,000 ₪ (נספח ד' לתצהיר עדות ראשית של הנתבעת). בחודש ינואר 2016, יתרת זכות בחשבון על סך של 320,177 ₪ (נספח ז' לתצהיר הנתבעת).

31. ואמנם אף שעמדו לטובת הנתבעים עשרות אלפי ₪ לא הוכח בכל ראיה כי אפשרות השבת ההלוואה הנטענת עלתה על סדר היום אם בשיח בין הנתבעים עצמם ואם בדרך של פניה מצד התובעים. יש בכך להכביד על גרסת התובעים.

32. טענת הנתבע לפיה הכספים בחשבון יועדו לשדרוג ביתם ועל כן לא הושבה ההלוואה מוקשית בעיני. (ר' פר' מיום 14.9.20 עמ' 49 ש' 14-09) סוגיית המעבר ליישוב *** עלתה על סדר היום אך בשנת 2016 (חוזי מכר נחתם ב- 12/16 והסכם קנייה *** בחודש 1/17) וללא קשר עם הכספים שעמדו לרשותם לאורך שנים קודם לכן.

33. אף טענת התובעת בעדותה כי לא מצאה לעורר העניין שעה שהתובעים היו בתחילת דרכם (ר' פר' מיום 14.09.2020 בעמ' 31 ש' 1-3), אינה נותנת מענה מספק או ענייני לשאלה מדוע סוגיה זו לא התעוררה משך שנים ארוכות במהלך קיבלו הנתבעים מאת התובעים סכומי כסף נוספים ללא כל פניה מצד הנתבעים להשיב הכספים.

34. תמיהה זו מתחדדת לנוכח הגרסאות הסותרות שהציגה התובעת באשר למודעות הנתבעת אודות מתן הכספים כהלוואה. תחילה העידה כי **"כל נושא ההלוואות נעשה בין *** ל-*** ובשבילי ***-זה אותו דבר"**. (פר' מיום 14.9.20 בעמ' 35 ש' 5-9). **"היא יודעת הכל ממנו. זה מה שאני ידעתי לא ידעתי מצב אחר. ככה זה היה עם הילדים האחרים שלי ובני זוגם ולא עשיתי שיחה "תשמעו אתם חייבים לי". זה תהליך מביך מאוד"**. (עדות התובעת עמ' 35 ש' 4-9).

מנגד ובהמשך עדותה טענה :

**** ידעה את זה ואני גם יודעת שהיא ידעה על זה כי דיברנו על זה . אנחנו משפחה

פתוחה" (פר' מיום 14.9.20 בעמ' 35 ש' 20-23).

"הייתה לנו שיחה ספונטנית. ישבנו במרפסת והיא אמרה איזה הורים מדהימים אתם

ותודה רבה ואני אמרתי ככה אנחנו עוזרים לילדים שלנו עם הלוואות". (פר' מיום 14.9.20

בעמ' 36 ש' 4-8).

35. זאת ועוד, במרוצת 2017 העבירו התובעים לידי הנתבעים סך 220,000 ₪ נוספים בעוד הנתבעים לכאורה חייבים להם הלוואה שטרם הושבה. מתן סכום נכבד זה ללא כל התייחסות לחוב הנטען שרובץ לפתחם של הנתבעים כבר כ- 5 שנים באותה נקודת זמן, מכביד אף הוא גרסת התובעים .

36. בבחינת ראיות שהציגו התובעים לתמיכה בגרסתם צורפו שני רישומים בכתב יד הנושאים כותרת הלוואות. בפתק אחד פירוט של סכומים אשר העבירו לכאורה לכל אחד מילדיהם (נספח ח' לכתב תביעה מתוקן) ובפתק השני סיכום סך הסכומים שהועברו לנתבעים בלבד(נספח א' לכתב תביעה מתוקן).

התובעים מבקשים לראות ברישומים אלה משום ראיה מהותית המוכיחה גרסתם בדבר מתן הלוואות. לטענת הנתבעת מנגד המדובר ברישומים בלתי אותנטיים כלל. הנתבעת מפנה תשומת הלב לכך כי בפתק הנושא כותרת "הלוואות מעודכן ל 1/8/2013" נרשמה העברה בסך של 240,000 ₪ נכון לחודש אפריל 2017, בעוד הסך של 220,000 ניתן בחודש מאי, 2017 כמו כן נעלם מהרישום האמור הסך של 70,000 ₪ אשר הוחזר לתובעים. התובע מצדו הבהיר בעדותו כי המדובר בפתק תזכורת עבורו ואכן מדובר בטעות ברישום. (ר' פר' דיון מיום 14.9.20 בעמ' 20 ש' 17-24).

איני נדרשת לקבוע ממצא פוזיטיבי באשר לאותנטיות הפתקים, הדבר אינו נדרש שכן אף אם עסקינן ברישום שבוצע בזמן אמת ונפלו בו טעויות בתם לב , המדובר ברישום אישי של התובע שאינו בידיעת הנתבעת ולא הוכח כי הובא לידיעתה בכל שלב.

לא די כי התובעים סברו שהעברת הכספים ניתנת על דרך הלוואה, היה על התובעים להוכיח כי סוגיה זו הובאה באופן ברור לידיעתה של הנתבעת. לא הוכח שנעשה כן משכך מתעורר קושי של ממש כיום בחלוף כעשור ממתן הכספים ורק בנסיבות בהן התעוררה מחלוקת בין הנתבעים לטעון אחרת.

37. התובעים אף ביקשו ללמד מתוך עדויות עדיהם על הנוהג המשפחתי הקיים במתן הלוואות בקרב החוג המשפחתי ודרך הילוכם של התובעים גם במקרים אחרים של מתן כספים. ילדי התובעים לרבות חתנם כל אחד בתורו אכן העידו לפניי בדבר מתן הלוואות ע"י התובעים ובתנאים נוחים. נטען כי הושבו כספים על ידי מי מהילדים לתובעים בגין הלוואות שונות (ר' למשל נספח 12א' לתצהיר עדות התובעים , עדות הבן ***פר' מיום 14.9.20 בעמ' 24 ש' 16-20) לצד הלוואות שטרם הושבו אף בחלוף שנים רבות כאשר בהקשר זה נמצאו סתירות בעדויות התובעים באשר לביצוע ההחזר למשל ביחס לכספים שניתנו לבת*** ובעלה.

(השווה עדות התובע פר' דיון מיום 14.9.20 בעמ' 17 ש' 15-19 אל מול עדות התובעת בעמ' 27 ש' 19-24 ובעמ' 28 ש' 1-2).

אלא שעדויות בני המשפחה ככל שהיה בהם כדי ללמד על דרך הילוכם של התובעים, לא ביססו בכל דרך דבר מודעות הנתבעת בקשר עם סיווג העברה הראשונה כהלוואה ולא הוכח שיח ישיר של מי מהעדים עם הנתבעת בעניין זה.

גם לו אקבל הטענה כי חלק מילדי התובעים קיבלו הלוואות כסיוע לקניית בית או הקמת עסק, אין בכך לבד ובשים לב אף למשקל העדויות של בעלי עניין כולם בני משפחה אחת, כדי לסתור האפשרות שבכל הקשור להעברה הראשונה ביכרו התובעים לתת מתנה. לדברים משנה תוקף בשים לב לעדויות התובעים כי רצו להקל על הנתבעים באופן מיוחד ולא ביקשו מהם החזר הכספים כאשר הם מסייעים להם בקניית רכב ובמישורים נוספים וזאת בשל מורכבות המשפחה וכלשון התובעת "גם ככה זה לא משפחה קלה" (פר' מיום 14.9.20 בעמ' 35 ש' 13-18 וכן בעמ' 36 ש' 15-18).

38. אף לא היה בעדותו של חבר הנתבע, כדי לחזק גרסת התובעים. העד הבהיר כי מה ששמע בקשר עם ההלוואות לא נאמר לו מפי הנתבעת. עדותו התאפיינה במתן גרסה כללית על דרך השמועה ללא שידע לספר כל פרט רלוונטי ביחס להלוואות הנטענות. (פר' מיום 14.9.20 בעמודים 41-43).

39. לא נעלמה מעיני טענת התובעים, כי לצורך מתן הכספים בהעברה הראשונה ניטלה על ידם הלוואה מהבנק ואף נפתחה קופת גמל. ברם לנוכח כלל המפורט לעיל אין בעובדה זו לבדה כדי לבסס טענתם בדבר היות הסך הנתבע בבחינת הלוואה אף הוא ובפרט משהובהר כי מצבם הכלכלי של התובעים איתן, דובר בהלוואה שנלקחה בשל תנאים נוחים במיוחד בריבית שלילית. (פר' 14.9.21 עמ' 23 ש' 3-9).

ברי כי בנסיבות שונות מוצאים עצמם הורים נכונים להתגייס, ככל הנדרש, על מנת לסייע לילדיהם גם בדרך של נטילת הלוואה על ידם לצורך כך. לדברים משנה תוקף בנסיבותינו על רקע הקרבה היתרה בין התובעים לנתבעים.

40. לפיכך ומכל המקובץ הנני לקבוע כי לא הורם הנטל לסתור חזקת המתנה ביחס להעברה הראשונה.

כפי שיבואר להלן שונה המצב העובדתי ביחס להעברה השנייה.

העברה שנייה:

41. מארג הראיות שהציגו התובעים כפי שפורט לעיל ביחס להעברה הראשונה על התמיהות וההסתייגויות נכון ככלל ובשינויים המתחייבים גם בעניין ההעברה השנייה.

42. אלא שבמקרה זה בשונה מהעברה הראשונה הוצגו ראיות נוספות אשר יש בהן להרים הנטל הנדרש על מנת לסתור "חזקת המתנה".

43. ההעברה השנייה בוצעה אגב רכישת הנתבעים את ביתם ב-***.
- הנתבעים מכרו דירתם ב-*** ונדרשו ליטול הלוואת משכנתא לצורך חלק מהשלמת הפער בין המכירה לקנייה שעמד על מאות אלפי ₪ דבר שעורר חשש מצד הנתבע. (ר' חלופת המסרונים בנספח 7א' לתצהיר עדות ראשית של התובעים).
- כמו כן התעוררה בעיה בקשר עם התאמת לוח התשלומים בין עסקת מכירת הדירה ב-*** לרכישת הבית ב-*** ובאופן בו הנתבעים נדרשו לקחת הלוואת גישור.
- בחלופת מסרונים בין הנתבעים אגב האמור כתב הנתבע באלה המילים :
- "נקבל הלוואה של ה- 110,000 אלף מההורים שלי, הם ישריינו את הכסף ל-4 באפריל"**
- במענה למסרון זה השיבה הנתבעת :
- "מעולה"** לצד סימון של מחיאות כפיים (ר' נספח 2א' לתע"ר התובעים).
- בפועל העבירו התובעים לבסוף 220,000 ₪.
44. לא נסתר מעיני כי הודעת המסרון מלמדת כי ההלוואה נדרשה לצורך עמידה בתשלומים שנקבעו בהסכם המכר לקניית הבית ב-*** וזאת כדי להימנע מהלוואת ביניים עד אשר יקבלו את הכספים ממכירת דירתם ב-***.
- כמו כן נלמד מהודעת המסרון כי לנתבעים נדרשו כספי ההלוואה מהתובעים עד ליום 4.4.17, כאשר הכספים הועברו בפועל על ידי התובעים רק בחודש מאי 2017 וברי כי לא ניתנו לצורך התשלום שנקבע ליום 4.4.17.
- למעשה עולה כי השיח הקשור בהלוואה כפי שעולה בהודעת המסרון ולצורך גישור התשלומים לא בא לכדי מימוש בדרך זו, כאשר גם לטענתם היסודית של התובעים הכספים אשר הועברו לנתבעים, לא ניתנו לצורך גישור התשלומים, אלא על מנת להקטין ההלוואה שייקחו הנתבעים מהבנק.
45. אף האמור אין בידי לקבל טענת הנתבעת המבקשת לעשות הבחנה בין מתן הלוואה בסך 110,000 שנועדה "לצורך גישור תשלומים", לה לא נזקקו לבסוף, לבין הסכום שהועבר בפועל 220,000 וסיווגו כמתנה.
- אין חולק כי הכסף ניתן אגב רכישת הבית ב-*** ולטובת הרכישה. מעת שדובר על נטילת הלוואה מההורים לטובת הרכישה והנתבעת אישרה הדבר (כאמור במסרון), מוקשה בעיני עד מאוד הניסיון לטעון כי הובן מצדה שסכומים שנתנו לבסוף הם בגדר מתנה. בהינתן תוכן חלופת הדברים שבין הנתבעים בעניין זה אין לומר עוד כי הנתבעת לא ידעה ולא יכלה לסבור אופן סיווג מתן הכספים כהלוואה.
46. ואמנם עדות הנתבעת בכל הקשור לנסיבות ההעברה השנייה נמצאה כבלתי קוהרנטית, לוקה בחוסר סבירות עד כי מתעורר ספק בקשר לגרסה שהציגה לעניין זה.
- הנתבעת העידה כי הסך של 220,000 ₪ הובטח לנתבעים כסיוע **"הם עזרו בסכום שאמרו שיעזרו. זה היה אחרי הבעיה שנוצרה בהתכתבות הזו עד שנקבל את הכסף ולהעביר אותו."**

בסוף הבעיה נפתרה ע"י תאריכים שהזנו בלוחות התשלומים אבל את הכסף הם אמרו שהם יתנו הם נתנו (פר' מיום 4.11.21 בעמ' 71 ש' 9-11).

ואולם אם הובטח סיוע בדמות מתנה בסך 220,000 ₪ לצורך הרכישה מדוע עלה הצורך בשיח סביב הלוואה של 110,000 ₪ חלף האפשרות לבקש מהתובעים להקדים את תשלום הסיוע לו התחייבו? לא ניתן לכך הסבר.

47. בנוסף לכך אין מחלוקת כי מתוך הסכום המועבר הוחזרו לתובעים בזמן אמת סך של 70,000 ₪ אשר ניתנו מתוך התשלום האחרון ממכר דירת הצדדים ב-***.

עצם השבת חלק מהחוב באותו מועד מהווה חיזוק לגרסת התובעים בדבר מתן הכספים כהלוואה.

הדעת נותנת ולא הונח לפני כל הסבר סביר אחר כי לו במתנה עסקינן לא היו נדרשים התובעים להשיב באותו מועד כל סכום.

העברת סך 70,000 ₪ לתובעים מהווה משום גילוי דעת ברור כי אין המדובר במתנה כי אם בהלוואה אשר אותה נדרשים הנתבעים להשיב.

עדות הנתבעת גם לעניין זה נמסרה באופן בלתי משכנע כאשר הנתבעת מהלכת בין הטענה כי הובטח על ידי התובעים סיוע בסכום כלשהו לבין הטענה כי סוכם על 150,000 ₪ ומכאן ההשבה בסך 70,000 ומנגד כי הכל נעשה מעל ראשה וללא ידיעתה:

"ללא שום קשר הם אמרו שהם יתנו לנו 150,000 ₪ ועוד 70,000 ₪ שנחזיר בתשלום אחרון. אכן שקיבלנו את התשלום האחרון מהקונה החזרנו באותו שבוע את 70,000 ₪ הנוספים מעל מה שהבטיחו שיתנו לנו" (פר' מיום 4.11.21 בעמ' 71 ש' 21-23 ועמ' 72 ש' 1-2),

ומנגד **"לא דיברו איתי ישירות על כסף. גם זה לא נושא שדובר בנינו. אני האמא שמגדלת את הילדים וכך התייחסו אלי"**. (פר' מיום 4.11.21 בעמ' 68 ש' 15-17).

וכן: **"אלו דברים שקרו מאחורי גבי. אף אחד לא אמר לי את זה"**. (פר' מיום 4.11.21 בעמ' 74 ש' 23-24) וכך: **"*** בא ואמר לי שקיבלנו מההורים שלי את מה שצריך. לא דיברנו על סכומים או כסף או משהו כזה..."** (עמ' 75 ש' 2-6).

48. הנתבעת העידה באופן מפורש כי מעולם לא היה שיח הקשור בהלוואה (פר' מיום 4.11.21 בעמ' 70 ש' 21-22) אלא שעדות זו עומדת חזיתית מול הודעת המסרון וכלל הנסיבות הקשורות בהעברה השנייה כמפורט לעיל.

49. לא זו בלבד, אלא שנלמד מחלופת מסרונים בין הנתבעים כי על מנת לרכוש את הבית ב-*** יזדקקו להלוואת משכנתא של כחצי מיליון ₪ (ר' דברי הנתבעת נספח 7א' לתע"ר הנתבעת). אין חולק כי לבסוף ניטלה משכנתא בסך של 250,000 ₪ בלבד ובאופן התומך בטענת התובעים כי מתן ההלוואה היה על רקע הצורך להקטין את המשכנתא והחזר החודשי. ברם הנתבעת בעדותה ביקשה לייצר עמימות בכל הקשור לסכום ההלוואה לו נדרשו לצורך רכישת הבית עת טענה כי נקבה בסכום זה בשיחה עם הנתבע באופן היפותטי לפני שסגרו את העסקה או ראו את הבית. (עמ' 72 ש' 15-23)

ואולם, אין חולק כי הפער בין מכירת הדירה ב-*** לרכישת הבית ב-*** עמד על 835,000 ₪ כאשר בתקופה הרלוונטית עמד חשבונם של הנתבעים ביתרת זכות של כ- 300,000 ₪, עובדה המלמדת כי הסכום בו נקבה הנתבעת אינו היפותטי כלל והוא תואם את מצב הדברים העובדתי לאותה עת ואף מחזק גרסת התובעים בקשר עם נסיבות העברת הכספים.

50. גם בעדות אחות הנתבעת לא היה כדי לחזק את גרסת הנתבעת ביחס לסיווג הכספים כמתנה. האחות העידה כי הנתבעת לא השתמשה בשום שלב במונח "מתנה" אף שעניין הסיוע מהתובעים עלה על סדר היום ודובר בניהן. (פר' מיום 4.11.20 בעמ' 64 ש' 9-14). הדעת נותנת כי לו הייתה הנתבעת סבורה כי במתנה מדובר לא הייתה נמנעת מלהבהיר זאת באופן מפורש באוזני אחותה.

51. אעיר, כי הצדדים ייחדו חלק בלתי מובטל מחקירותיהם וטיעוניהם לעצם נסיבות המעבר ל-*** כאשר לטענת הנתבעת היה זה תוצאה של לחץ מצד התובעים אשר חפצו במגורי הנתבעים סמוך אליהם אף שהדבר לא היה ביכולתם הכלכלית ועל מנת ללמד כי הגשמת רצון התובעים נכרכה במתן כספים במתנה שיאפשרו את המעבר, בעוד לשיטת התובעים, הייתה זו הנתבעת אשר הפעילה לחצים לבצע את המעבר.

דומני כי אין בסוגיה זו להשליך באופן מהותי על השאלה שבמחלוקת. אין חולק כי לתובעים הייתה מעורבות משמעותית בחיי הנתבעים ובכלל זאת בתהליך קבלת החלטות הקשורות בעסקאות כלכליות כבחירה וקניית דירות מגורים.

נכונה אני להניח כי על רקע היחסים החמים ששררו בין התובעים לנתבעים חפצו אלו בקרבת מגורי הנתבעים יחד עם ילדים נוספים המתגוררים באותו הישוב. מסקנה זו אף נתמכת בעדויות שהובאו לפניי ובכלל זאת עדות הנתבע לפיה **"הורי רצו שכל המשפחה תגור ב-***"** וכי הביעו דעתם שישמחו אם יבצעו את המעבר (פר' מיום 14.9.20 עמ' 52 ש' 20-21 ועמ' 53 ש' 1-2).

מנגד וכעולה מתכתובת מסרונים (נספח 7 א' לתע"ר התובעים) גם הנתבעת חפצה במעבר ואף ביקשה לשכנע את הנתבע בעמדה זו –

"ניקה משכנתא של חצי מליון זה לא בשמיים בכלל" .. ואם צריך ההורים שלך יעזרו כשיהיה לנו קשה. נגור לידם בבית גדול ומרווח עם מלא מקום למנגל. יהיה לך ממש כיף"

כך או אחרת, לא הוכח כי הנתבעים התנו המעבר במתן סיוע כלכלי מצד התובעים. 52. לבסוף ובשולי הדברים אוסיף, כי לא מצאתי שהסכם הלוואה שנערך בין התובעים לנתבע יש בו כדי להעלות או להוריד ממסקנתי. אין מחלוקת כי ההסכם "נערך לצורך המשפט" וכי **"*** התחיל לשלם בגלל המשפט"** כלשונו של התובע (פר' מיום 14.9.20 עמ' 16 ש' 21 ובעמ' 17 ש' 1-5 וש' 18-19). ואמנם אף שיש טעם לפגם בעריכת ההסכם לצורך ההליך, דווקא העובדה כי תכלית ההסכם לא הוסתרה מפני בית המשפט, מלמדת כי אין במסמך זה כל ממש על מנת להשליך על ברור התביעה.

53. לפיכך מכל המקובץ לעיל באתי לכלל מסקנה כי התובעים עמדו בנטל לסתור חזקת המתנה ביחס להעברה השנייה.

54. **באשר לתנאי החזר- התובע העיד כי לא נקבעו תנאי החזר מפורשים כי אם תנאים נוחים**
"**..זה לא ריבית והצמדה וזה לא זמני תשלום מלחיצים**" (פר' 14.9.20 עמ' 23 ש' 10).
כשנשאל למשמעות התנאי "תשלום לא מלחיצ", השיב כי " **זאת אומרת כל זמן שאני לא**
זקוק לכסף אני נותן ללווים להחליט מתי להחזיר. במידה ואני אזקק לכסף הם יחזירו לי
כמה שהם יכולים יותר מהר וגם יותר ממה שנתתי" (פר' מיום 14.9.20 בעמ' 23 ש' 10-14).

עוד טען כי "**כל עוד אנחנו לא מבקשים הם מחליטים מתי להחזיר**" (פר' מיום 14.9.20
בעמ' 24 ש' 15) כאשר עם גירושי הנתבעים ומשבר האמון שנוצר אין מקום עוד להמתין
להחזר מטעם הנתבעת.

הנתבעת טענה כי מצבה הכלכלי הורע עם גירושיה - טענה שלא נסתרה. לעמדת הנתבעת
בסיכומיה, ככל ותחויב, יכולתה הכלכלית לעת הזו מסתכמת בהחזר של 1000 ₪ לחודש .
הנתבעים לא טענו כנגד הנחה זו דבר. אף הוכחה איתנות כלכלית של התובעים.
מכאן ולאור המקובץ אמצא לקבל בקשת הנתבעת בעניין זה.

לסיכום

55. התביעה נדחית ביחס להעברה הראשונה ומתקבלת ביחס להעברה השנייה בלבד.
56. בהתאם לאמור על הנתבעת להשיב לתובעים את חלקה בסך של 75,000 ₪ בערך נומינלי
ללא ריבית והצמדה .
57. הסכום ישולם בתשלומים שווים ורצופים של 1000 ₪ כל תשלום החל מחודש 9/21 ואילך
עד 15 בכל חודש ועד סיום החוב.
58. בהינתן התוצאה אליה הגעתי ומתוך תקווה כי הצדדים ישכילו להשיב היחסים הטובים
ששררו בניהם על כנס לטובת ילדיהם/נכדיהם כל צד יישא בהוצאותיו.

ניתנה היום, י"ז אלול תשפ"א, 25 אוגוסט 2021, בהעדר הצדדים.
אפרת שהם- דליות, שופטת